

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 27.3.2013
SWD(2013) 96 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGEN

Åtföljande dokument till

**Förslag till
EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING**

**om ändring av RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om
gemenskapsvarumärken**

och

**Förslag till
EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om tillnärmningen av
medlemsstaternas varumärkeslagar (omarbetning)**

{COM(2013) 161 final}

{COM(2013) 162 final}

{SWD(2013) 95 final}

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGEN

Åtföljande dokument till

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

**om ändring av RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om
gemenskapsvarumärken**

och

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om tillnärmningen av medlemsstaternas varumärkeslagar (omarbetning)

1. BAKGRUND

I Europa kan ett varumärke registreras på nationell nivå vid medlemsstaternas centrala myndigheter för industriell äganderätt eller på EU-nivå som ett gemenskapsvarumärke vid Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller) i Alicante (nedan kallad *harmoniseringsbyrån*).

Sedan 1990-talet, då regelverket för varumärken inrättades, har varken varumärkesdirektivet eller förordningen om gemenskapsvarumärken varit föremål för några större ändringar. Under de senaste två årtiondena har dock företagsklimatet kraftigt förändrats.

2. PROBLEMFORMULERING

De två viktigaste problemen gäller i första hand de olika bestämmelserna i det befintliga regelverket och, för det andra, den låga samarbetsnivån mellan varumärkesmyndigheterna.

För det första omfattar direktivet inte alls några uppgifter om förfarandet, harmoniseringsnivån avseende materiell rätt (inbegripet frivilliga bestämmelser) är otillräcklig, och det finns bara en vag rättslig grund för samarbetet mellan harmoniseringsbyrån och de nationella myndigheterna för industriell äganderätt i förordningen om gemenskapsvarumärken.

För det andra, för att uppnå och säkerställa komplementaritet och samverkan mellan ett system för europeiska varumärken och nationella system, måste harmoniseringsbyrån och de nationella myndigheterna för industriell äganderätt bedriva ett nära samarbete. Utöver att det saknas en tydlig rättslig grund finns det två andra drivkrafter som hindrar samarbetet. Dessa drivkrafter är de nationella myndigheternas otillräckliga tekniska utrustning (it-utrustning), och det faktum att de inte har tillräckliga finansiella resurser för att på lång sikt utveckla,

inrätta och driva gemensamma verktyg, t.ex. gemensamma databaser över varumärken med sökmöjligheter på internet.

Ovanstående problem medför en rad betydande negativa konsekvenser för näringslivet. Dessa brister begränsar inte bara tillgången till systemen för varumärkesskydd, inbegriper en hög grad av rättslig osäkerhet och äventyrar komplementariteten mellan systemet för europeiska varumärken och nationella system, utan snedvrider också företagens konkurrensvillkor, med ytterligare negativa följder för EU:s konkurrenskraft.

Utan lämpliga ändringar kommer de nuvarande otillfredsställande villkoren för de europeiska företagen och den obefintliga komplementariteten mellan varumärkessystemen sannolikt försämrats.

Det har gjorts vissa lovande försök att finna praktiska lösningar för att underlätta samarbetet mellan harmoniseringsbyrån och de nationella myndigheterna för industriell äganderätt, särskilt inom ramen för harmoniseringsbyråns samarbetsfond. Denna erfarenhet har dock visat de tydliga bristerna i den nuvarande ramen för samarbete och också visat gränserna för ett samarbete grundat på frivilliga överenskommelser.

Därför är hållbara resultat, trots befintliga samlarbetsinitiativ, inte säkrade och fördelarna med nuvarande samlarbetsinitiativ kommer att innebära en kostnad om denna situation fortsätter.

Resultatet blir att ju mer de nationella myndigheterna för industriell äganderätt släpar efter i fråga om effektivitet, desto mindre attraktiva blir de i förhållande till det europeiska varumärkessystemet, med risk för att innehavarna helt upphör att använda de nationella myndigheterna och istället väljer att införa ett europeiskt varumärkessystem. På lång sikt kan detta hota de nationella systemens överlevnad, vilket strider mot målet att bevara nationella varumärken tillsammans med europeiska varumärken i ett system med harmonisk och komplementär samexistens.

3. SUBSIDIARITET

Artikel 118.1 i EUF-fördraget gör det möjligt att inrätta åtgärder för att skapa immateriella rättigheter som är enhetliga för att ge skydd i hela EU, bl.a. inrättandet av centraliserade EU-omfattande arrangemang för tillståndsgivning, samordning och övervakning. I artikel 114 i EUF-fördraget föreskrivs åtgärder för tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att inrätta en väl fungerande inre marknad.

Systemet med europeiska varumärken är en självständig immateriell rättighet inom EU. Bara EU:s lagstiftare har rätt att göra nödvändiga ändringar i förordningen i syfte att förbättra och effektivisera systemet med europeiska varumärken. Detsamma gäller för nödvändiga ändringar av motsvarande bestämmelser som redan ingår i varumärkesdirektivet.

Eftersom de konstaterade problemen inte ger lika konkurrensvillkor för EU:s företag (med ytterligare negativa konsekvenser för deras konkurrenskraft) är det lämpligt att anta åtgärder som kan förbättra den inre marknadens funktion. Sådana åtgärder, som syftar till att utvidga den nuvarande nivån av tillnärmning genom varumärkesdirektivet, kan bara fattas på EU-nivå, särskilt med tanke på behovet av att säkerställa samstämmighet med det europeiska varumärkessystemet.

Slutligen, eftersom harmoniseringsbyrån är ett tillsynsorgan inom EU kan en lösning av de ogynnsamma ramvillkor som hindrar ett effektivt samarbete med de nationella myndigheterna bara lösas på EU-nivå.

4. MÅL

Det allmänna målet med översynen är att modernisera varumärkessystemet i Europa och därigenom öka EU-företagens konkurrenskraft genom att förbättra tillgången till varumärkessystemen (minskade kostnader, snabbare förfaranden och förutsägbarhet), skapa rättssäkerhet för all näringsverksamhet inom EU och säkra samexistens och komplementaritet mellan EU:s system och de nationella systemen.

De särskilda målen är att öka samstämmigheten mellan varumärkesdirektivet och förordningen om gemenskapsvarumärken, samt att öka samarbetsnivån mellan harmoniseringsbyrån och de nationella myndigheterna för industriell äganderätt.

Slutligen är de operativa målen att uppnå en högre grad av tillnärmning av förfarandena för varumärken och materiella frågor, ge ett tillräckligt lagstiftningsincitament för samarbete, bygga upp en teknisk samarbetskapacitet i nationella varumärkesmyndigheter och säkerställa långsiktig finansiering för samarbetsverksamhet.

5. ANALYS OCH JÄMFÖRELSE AV DE OLIKA ALTERNATIVEN OCH DERAS KONSEKVENSER

De politiska alternativen övervägdes för vart och ett av de operativa målen och mättes utifrån kriterierna för ändamålsenlighet (måluppfyllelse) och effektivitet (tid, totala kostnader och proportionalitet).

5.1. Tillnärmning av lagstiftning och förfaranden för varumärken

Alternativ 1 (grundscenario): Ingen ytterligare harmonisering görs, trots det uppenbara behovet av ytterligare anpassning av de heterogena rättsliga ramarna.

Alternativ 2 (viss tillnärmning): Tillnärmningen av de nationella lagstiftningarna och deras samstämmighet med varumärkessystemet utvidgas till att omfatta i) en anpassning av de huvudsakliga förfarandebestämmelserna till förordningen för gemenskapsvarumärken, ii) en anpassning av ytterligare materialrättsliga aspekter som tas upp i förordningen för gemenskapsvarumärken, och iii) en minskning av frivilliga bestämmelser i varumärkesdirektivet i linje med förordningen för gemenskapsvarumärken. Denna begränsade anpassning skulle vara genomförbar för medlemsstaterna och skulle kunna genomföras inom en rimlig tidsperiod. Eftersom det vore mycket osäkert att de fastställda målen uppnås om tillnärmningen genomförs på frivillig basis (delalternativ 2a) verkar det lämpligt att fortsätta harmoniseringen genom ett rättsligt bindande instrument (delalternativ 2b).

Alternativ 3 (en fullständig tillnärmning): Tillnärmningen skulle bygga på alternativ 2, men omfattar alla kvarstående aspekter som rör materiell lagstiftning och förfaranden för varumärken. Tillnärmningen ska antingen vara frivillig (3a) eller obligatorisk (3b). Analysen av befintliga problem har inte påvisat ett uppenbart behov av en fullskalig tillnärmning av alla varumärkesbestämmelser. Dessutom förefaller inte medlemsstaterna vara redo för en sådan

omfattande ändring. Därför skulle inte alternativ 3 stå i proportion till de faktiska behoven och dess politiska genomförbarhet vore mycket osäker.

Alternativ 4 (enhetligt regelverk): De nationella varumärkeslagarna ersätts helt med en enda regelbok med enhetliga regler i hela EU. Resultatet skulle bli att alla nationella myndigheter tillämpar identiska bestämmelser. Dock skulle detta alternativ, i än högre grad än alternativ 3, vara klart oproportionerligt och bör avfärdas på förhand.

Mål 1 — Tillnärmning av medlemsstaternas varumärkeslagar¹

	Ändamålsenlighet	Effektivitet			Totalt
		Tid som krävs	Total-kostnad	Proportiona litet	
1. Grundscenario	0	0	0	0	0
2. Viss tillnärmning					
2a. Frivillig	?	--	-	+	-
2b. Obligatorisk	++	+	-	+	++
3. Fullständig tillnärmning					
3a. Frivillig	?	--	--	-	-
3b. Obligatorisk	++	--	--	--	+/-
4. Enhetligt regelverk	++	--	--	--	+/-

Det valda alternativet 2b förväntas få en starkt positiv effekt på alla **användare** av varumärkessystemet, särskilt små och medelstora företag. På lång sikt skulle det bidra till att förbättra effektiviteten och ändamålsenligheten i förfaranden vid **nationella myndigheter för industriell äganderätt** och i slutändan leda till betydande kostnadsbesparingar. Slutligen skulle det helt klart vara fördelaktigt för **harmoniseringsbyrån**, mot bakgrund av tanken att använda varumärkessystemet som ett riktmärke, och harmoniseringsbyråns uppgift att stödja och samordna insatserna i samstämmiga metoder och verktyg med nationella myndigheter. Dessutom kommer en av de prioriterade harmoniseringsåtgärderna, införandet av ett system med "en avgift per klass", att åtföljas av en lämplig justering av ansökan om europeiskt varumärke, förnyelse och klassavgifter, som kommer till ytterligare nytta för **användarna**.

5.2. Avsaknad av tydlig rättslig grund för samarbetet

Alternativ 1 (grundscenario): Ingen särskild rättslig grund för samarbete tillhandahålls.

¹ Poängsystem: positiva effekter: från svagt positiv (+) till starkt positiv (+ +). Negativa effekter: från svagt negativa (-) till starkt negativa (--). Osäkert resultat: (?); ingen effekt. 0.

Alternativ 2: En tydlig rättslig grund fastställs som gör det möjligt för harmoniseringsbyrån och de nationella myndigheterna att samarbeta (frivilligt samarbete) i syfte att harmonisera metoder och utveckla gemensamma verktyg och databaser. Med hänsyn till dess icke bindande karaktär kan man inte förvänta sig att alla myndigheter deltar.

Alternativ 3: Nationella myndigheter och harmoniseringsbyrån skulle bli skyldiga att samarbeta (obligatoriskt samarbete). Samarbetsmålen ska tydligt anges för att kunna övervaka hur de uppfylls. Som ett resultat, skulle man kunna säkra att alla myndigheter deltar och det skulle bli lättare för dem att, för sina budgetmyndigheter, motivera tilldelningen av resurser för gemensamma projekt med andra nationella myndigheter, och lättare för harmoniseringsbyrån att internt validera sina utgifter för samarbete.

Mål 2 — Att tillhandahålla en tillfredställande rättslig grund för samarbetet

	Ändamålsenlighet	Effektivitet			Totalt
	Större incitament för samarbete	Tid som krävs	Total-kostnad	Proportiona litet	
1. Grundscenario	0	0	0	0	0
2. Rättslig grund för frivilligt samarbete	?	+	+	?	?
3. Rättslig grund för obligatoriskt samarbete	++	+	+	+	+

Det valda alternativ 3 skulle säkra full delaktighet i processen att samordna rutiner och utveckla gemensamma verktyg, och därmed uppfylla **användarnas** förväntningar. För nationella myndigheter skulle det valda alternativet leda till betydande effektivitets- och kostnadsvinster på medellång till lång sikt. Nationella myndigheter skulle ges möjlighet att bygga vidare på erfarenheterna från harmoniseringsbyråns samarbetsfond, och vidareutveckla den befintliga ram som skulle underlätta en smidig övergång. Harmoniseringsbyrån visade tydligt att den har förmåga att handla effektivt och inom en kort tidsram med denna typ av storskaliga samarbetsprojekt och kommer också att kunna dra nytta av de gemensamma projekten.

5.3. Samarbete för kapacitetsuppbyggnad avseende tekniska anläggningar

Alternativ 1: Skulle låta var och en av myndigheterna för industriell äganderätt upphandla och utveckla nödvändig utrustning.

Alternativ 2: Skulle ge myndigheterna för industriell äganderätt tillgång till utrustning och redskap inom ramen för frivilligt samarbete.

Alternativ 3: Skulle säkra att tillgång ges till nödvändig utrustning genom en obligatorisk samarbetsram. Bara detta alternativ skulle garantera att alla myndigheter gynnas och att de åtar sig att utveckla gemensamma verktyg och databaser.

Mål 3 — Teknisk kapacitetsuppbyggnad i nationella myndigheter för industriell äganderätt

	Ändamålsenlighet	Effektivitet			Totalt
	Ökad säkerhet att få utrustning	Tid som krävs	Total-kostnad	Proportiona litet	
1. Grundscenario	0	0	0	0	0
2. Frivilliga tillgång till verktyg	?	?	+	+	?
3. Obligatorisk tillgång till verktyg	++	+	+	+	+

Enligt det valda alternativet 3 kan **användare** förväntas få samstämmiga och tekniskt uppdaterade it-lösningar. Detta kommer att leda till ökad tillgänglighet, ökad effektivitet och lägre kostnader. **Myndigheterna för industriell äganderätt** kan gynnas av ett ökat samarbete tack vare förbättrad tillgång till it-utveckling. Det valda alternativet skulle också gynna harmoniseringsbyrån.

5.4. Samarbetskapacitetsuppbyggnad i samband med finansiering

5.4.1. Finansiering i allmänhet

Alternativ 1: Var och en av myndigheterna för industriell äganderätt och harmoniseringsbyrån skulle bära hela kostnaden för deras samarbetsverksamhet. Detta skulle hindra medlemsstaterna från att delta i samarbetsprojekt, och därför skulle detta alternativ misslyckas med att uppnå det fastställda målet.

Alternativ 2: Samarbetet bör finansieras via EU:s budget. Det vore dock mycket osannolikt att ett betydande bidrag från EU:s budget skulle kunna göras tillgängligt med hänsyn till nuvarande budgettätstramningar.

Alternativ 3: Finansieringen skulle göras från harmoniseringsbyråns budget, genom att använda en del av harmoniseringsbyråns årliga inkomster. En lämplig finansieringsmekanism skulle fastställas, inbegripet kontrollmekanismer för att garantera att medlen bara används för särskilda ändamål, om inte annat följer av de kriterier som måste uppfyllas. Harmoniseringsbyrån har ackumulerat ett betydande överskott som redan delvis används för samarbetsfinansieringsprojekt. Dessutom överstiger harmoniseringsbyråns årliga budgetresultat kontinuerligt harmoniseringsbyråns driftsutgifter. Det nya samarbetet kan antingen finansieras genom årliga inkomster och/eller från det befintliga överskottet, och på så sätt säkra tillgången till tillräckliga finanser. Kostnaden för samarbetet mellan harmoniseringsbyrån och de nationella myndigheterna för industriell äganderätt skulle uppgå till 17-20 miljoner euro per år, vilket motsvarar cirka 10 % av harmoniseringsbyråns driftsinkomster. Budgetprognoserna visar att alternativ 3 inte skulle ge upphov till en obalans i harmoniseringsbyråns budget.

Mål 4 — Säkerställa långsiktig finansiering

Alternativ	Bedömningskriterier			
Säkerställa långsiktig finansiering	Ändamålsenlighet (måluppfyllelse)	Effektivitet		Samlad bedömning
	Ökad finansieringssäkerhet	Tid som krävs	Totalkostnad	
1. Finansiering från medlemsstaterna	0	0	0	0
2. Finansiering från EU:s budget	?	?	0	-
3. Finansiering från harmoniseringsbyråns budget	++	++	0	++

5.4.2. Finansiering från harmoniseringsbyråns budget — finansieringsmekanism

I rapporten analyseras två möjliga finansieringsmodeller: finansiering via engångsbelopp på grundval av överenskomna fördelningskriterier (3.1a) och projektbaserad finansiering baserad på bidrag (3.2a). På grundval av den bedömningen konstateras i rapporten att sistnämnda möjlighet är lämpligare för att uppnå de fastställda målen.

Användning av harmoniseringsbyråns budget — finansieringsmekanism

Alternativ med anknytning till finansieringen från harmoniseringsbyråns budget Finansieringsmekanism	Ändamålsenlighet (mål: säkra långsiktig finansiering)	Effektivitet		Samlad bedömning
		Korrekt finansiering	Komplexitet och insyn	
1a. Engångsbelopp baserade på fördelningsnyckel	+/-	-	-	-
2a. Projektbaserad finansiering baserad på bidrag	++	++	+	++

5.4.3. Finansiering från harmoniseringsbyråns budget — finansieringskälla

Efter analys av olika alternativ, särskilt finansiering från harmoniseringsbyråns driftsbudget (3.1b), från en särskild inkomst för harmoniseringsbyrån (3.2b) och genom ytterligare användning av den ackumulerade finansiella reserven (3.3b), verkar det lämpligast att finansiera samarbetsverksamhet från harmoniseringsbyråns årsinkomst i sin helhet.

Användning av harmoniseringsbyråns budget — finansieringskälla

Alternativ med anknytning till finansieringen från harmoniseringsbyråns budget Finansieringskälla	Ändamålsenlighet (mål: säkra långsiktig finansiering)	Effektivitet			Samlad bedömning
		Korrekt finansiering	Relevans (källa vs. ändamål)	Risker för harmoniseringsbyråns budget	

1b. Finansiering från driftsbudgeten	++	+	0	+/-	+
2b. Finansiering från specifika inkomster (förnyelseavgifter)	++	-	-	0	0
3b. Användning av överskott (ökad tilldelningen till samarbetsfonden)	--	+	0	0	-

5.4.4. Konsekvenser av de olika alternativen

Användarna drar utan tvekan nytta av resultaten av det nya samarbetsprogrammet. Dessutom skulle det inte ha några konsekvenser för dem på grund av användningen av harmoniseringsbyråns budget för att finansiera gemensamma projekt med de nationella myndigheterna för industriell äganderätt. Det faktum att tillräckliga medel skulle tillhandahållas för att finansiera samarbetsverksamheten skulle göra det möjligt för de **nationella myndigheterna för industriell äganderätt** att delta i och att lång sikt förbinda sig att följa gemensamma samarbetsprojekt. Finansieringen av samarbetsverksamheten genom harmoniseringsbyrån skulle få en betydande inverkan på dess budget. Man kan dra slutsatsen att harmoniseringsbyråns budget skulle kunna rymma den ytterligare utgiften i samband med finansiering av samarbetsprojekt med nationella myndigheter från dess årliga resultat, samtidigt som hänsyn tas till effekterna av anpassningen av harmoniseringsbyråns avgifter på grund av införandet av systemet med "en avgift per klass". Följaktligen skulle inte det valda alternativet orsaka en obalans i harmoniseringsbyråns budget.

6. ÖVERVAKNING OCH UTVÄRDERING

Tre år efter utgången av tidsfristen för införlivandet kan medlemsstaterna lämna en rapport till kommissionen om genomförandet av de nya bestämmelserna i direktivet. På grundval av dessa uppgifter kan kommissionen utarbeta en rapport, som ska innehålla en utvärdering av effektiviteten av de åtgärder som vidtas. Dessutom skulle den samarbetsverksamhet som finansieras från harmoniseringsbyråns budget kontrolleras och övervakas i enlighet med de finansiella bestämmelser som är tillämpliga på harmoniseringsbyrån, särskilt när det gäller förfaranden för beviljande av bidrag. Framstegen i fråga om samstämmighet vad gäller praxis och verktyg kunde mätas en gång per år, på grundval av harmoniseringsbyråns sammanfattande rapporter. Fem år efter ikraftträdandet av ändringarna av förordningen om gemenskapsvarumärken (och, i tillämpliga fall, även varumärkesdirektivet) kan kommissionen se över den nya rättsliga ramen för samarbetet, med särskild hänsyn till finansieringsmekanismen för samarbete. Översynen bör baseras på årliga sammanfattande rapporter som utarbetas av harmoniseringsbyrån.